

Äggleken

Årskurs: 4-6 och 7-9

Ämne: Biologi, Idrott och hälsa, matematik.

Beräknad tidsåtgång: 30 minuter

Material: Anteckningsmateriel för att föra statistik, stort block

Genomförande: Detta är en lek som vill visa hur populationsdynamik fungerar ute i naturen. Genom lek får eleverna följa slumpvisa förändringarna i miljöfaktorer och hur dessa förändringar påverkar populationen. Dela in eleverna i två grupper som ställer sig på var sin linje mitt emot varandra. 10 till 20 meter är ett bra avstånd. Det ena gruppen är älgar och den andra gruppen är resurser som älgarna behöver för att klara sig i miljön.

Eleverna kan vara tre olika miljöfaktorer eller resurser. De olika resurserna illustreras med följande tecken:

- Mat - man håller båda händerna mot magen
- Vatten - man håller båda händerna mot munnen som om man skulle dricka ur dem
- Skydd - man håller händerna som ett tak högt över huvudet

Arbeta ett tag med dessa tecken så att alla kan dem genom att läraren ropar "visa mat", "visa skydd", "visa vatten" ett antal gånger. Nu ska älgarna och "miljöfaktorerna" vända sig med ryggen mot varandra. Alla, både älgarna och miljöfaktorerna ska välja ett av de tre tecknen och visa detta. När läraren ropar "vänd" ska alla vända sig om. Älgarna ska nu rusa fram och försöka få tag på den miljöfaktor som de själva visade.

Lyckas älgerna få tag i den önskade resursen överlever älgerna och går tillbaka till sin linje och tar "miljöfaktorn" med sig. Miljöfaktorn har nu blivit en älg. De älgar som inte får tag i någon miljöfaktor dör och blir en resurs i nästa omgång. Tänk på att resurserna inte ska rusa utan stå kvar på sin linje. Lek denna ett par omgångar så att alla förstår spelets regler.

OBS! Miljöfaktorerna får inte rusa mot älgarna utan ska stå kvar - trots att det rycker i benen. För statistik över hur många älgar det finns vid varje lekomgång.

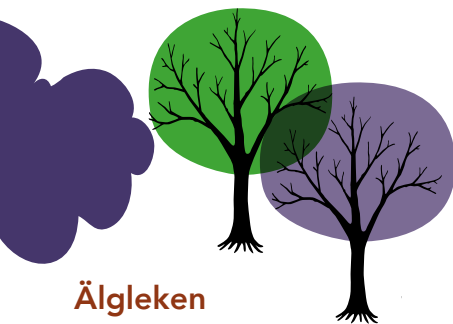
Efter ett tag kan man föra in någon/några jägare som står utanför linjerna. De ska "skjuta" älgarna genom att kulla dem och föra dem utanför linjerna. Älgarna får inte göra motstånd.

Ytterligare hot mot älgarna kan föras in. Biltrafik, två elever som är långträdare ("släpvagnen" håller "bilen" om midjan). Bilen kör bara rakt fram tvärs över området och kullar älgar som kommer för nära.

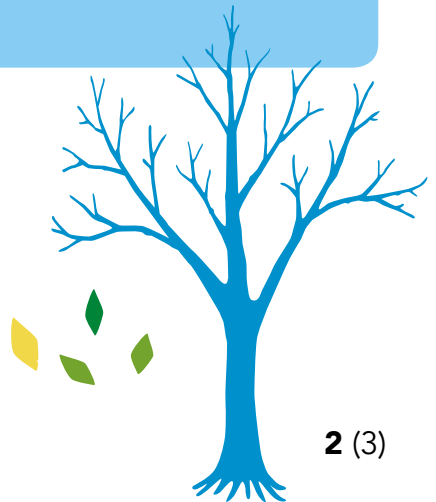
Efter ett antal lekomgångar tittar man på den statistik som förts över antalet älgar vid varje omgång. Normalt brukar det bli så att det blir stora svängningar de första omgångarna och när de begränsande faktorerna (jägare, bilar) kommer med blir svängningarna mindre.

Fakta om älg

Älgen, även kallad skogens konung är den största av alla hjortdjuren med en mankhöjd på 175-190 cm. Älgen äter främst blad och kvistar från lövträd och rönn, asp och sälg tillhör favoriterna. Älgen betar också på unga tallplantor vilket inte är så populärt inom skogsbruket. Älgens naturliga fiende är varg och björn som främst tar kalvar. I Sverige dör de flesta älgar av jakt och det sker också tusentals trafikolyckor med älgar varje år.

Älgleken

Koppling till centralt innehåll i grundskolans kurser

Åk 4-6

■ Kursplaner för grundskolan (Lgr11: Åk 4-6):

Biologi: Centralt innehåll

Natur och samhälle

- Djurs, växters och andra organismers liv. Fotosyntes, förbränning och ekologiska samband och vilken betydelse kunskaper om detta har, till exempel för jordbruk och fiske.
- Ekosystem i närmiljön, samband mellan olika organismer och namn på vanligt förekommande arter. Samband mellan organismer och den icke levande miljön.

Biologins metoder och arbetssätt

- Dokumentation av enkla undersökningar med tabeller, bilder och enkla skriftliga rapporter, såväl med som utan digitala verktyg.

Idrott och hälsa: Centralt innehåll

Friluftsliv och utevistelse

- Lekar och andra fysiska aktiviteter i skiftande natur- och utemiljöer under olika årstider.

Matematik: Centralt innehåll

Sannolikhet och statistik

- Tabeller och diagram för att beskriva resultat från undersökningar, såväl med som utan digitala verktyg. Tolkning av data i tabeller och diagram.

Åk 7-9

■ Kursplaner för grundskolan (Lgr11: Åk7-9):

Biologi: Centralt innehåll

Natur och samhälle

- Lokala ekosystem och hur de kan undersökas utifrån ekologiska frågeställningar. Sambanden mellan populationer och tillgängliga resurser i ekosystem. De lokala ekosystemen i jämförelse med regionala eller globala ekosystem.
- Biologins metoder och arbetssätt
- Dokumentation av undersökningar med tabeller, diagram, bilder och skriftliga rapporter, såväl med som utan digitala verktyg.